

Dictamen núm. 3/2012, relatiu a l'Avantprojecte de llei de turisme de les Illes Balears

D'acord amb l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 29 de març de 2012 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria Turisme i Esports relativa l'Avantprojecte de llei del turisme de les Illes Balears.

Segon. El dia 30 de març s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES i, seguidament, a les organitzacions que no hi estan representades, donant-los un termini per tal que facin les observacions que considerin adients.

Respon a la tramesa La Caixa.

Tercer. El dia 2 d'abril el conseller de Turisme i Esports va sol·licitar l'emissió del dictamen amb caràcter urgent, entenent que són moltes les circumstàncies

que aconsellen que l'emissió d'aquest dictamen es faci per la via d'urgència i manifestant la intenció de poder aplicar les mesures d'aquesta llei al més aviat possible.

Quart. El 3 d'abril de 2012, consultats els membres de la Comissió Permanent i vist l'informe de la secretària general, el president del CES resol aplicar el procediment ordinari per a l'emissió del Dictamen 3/2012 relatiu a l'Avantprojecte de la llei de turisme.

Cinquè. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

1. Resolució d'inici del procediment
2. Memòria de l'anàlisi de l'impacte normatiu de l'Avantprojecte de llei del turisme de les Illes Balears
3. Primer esborrany de la proposta d'Avantprojecte de llei
4. Tràmit d'audiència a les conselleries, als consells insulars, CAEB, FEHM, AGROTURISME, AVIBA, FELIB, PIME BALEARES-PIMECO, EMPRESARIS DE TEMPS COMPARTIT, FEDERACIÓN HOTELERA DE IBIZA, FEDERACIÓN HOTELERA DE MENORCA-ASHOME, PIME MALLORCA, PIME RESTAURACIÓ MALLORCA, ASOCIACIÓN DE EMPRESARIOS DE VIVIENDAS VACACIONALES, VITURME, ASOCIACIONES DE AMAS DE CASA, ASOCIACIONES DE CONSUMIDORES Y USUARIOS, UGT, ASOCIACIÓN DE SALAS DE FIESTA, CCOO, FOMENT DE TURISME, FOMENT DE EIVISSA, FOMENT DE MENORCA, ACOTUR, GRUPS PARLAMENTARIS POPULAR, SOCIALISTA i PSM, CAMBRES DE COMERÇ DE

MALLORCA, MENORCA, EIVISSA i FORMENTERA, ASSOCIACIÓ D'EMPRESARIS D'ACTIVITATS TURÍSTIQUES DE PLATJA DE PALMA, COL·LEGI OFICIAL DE GUIES DE LES ILLES BALEARS.

5. Al·legacions de les conselleries d'agricultura, Medi Ambient i Territori, Salut, Família i Benestar Social, Administracions Públiques i Vicepresidència Econòmica, de Promoció empresarial i d'Ocupació; dels consells insulars de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera; FEHM, AGROTURISME, AVIBA, FELIB, PIME BALEARES-PIMECO, FEDERACIÓN HOTELERA DE IBIZA, FEDERACIÓN HOTELERA DE MENORCA-ASHOME, PIME RESTAURACIÓ MALLORCA, ASOCIACIÓN DE EMPRESARIOS DE VIVIENDAS VACACIONALES, VITURME, UGT, ASOCIACIÓN DE SALAS DE FIESTA, CCOO, ACOTUR, GRUP PARLAMENTARI PSM, ASSOCIACIÓ D'EMPRESARIS D'ACTIVITATS TURÍSTIQUES DE PLATJA DE PALMA, COL·LEGI OFICIAL DE GUIES DE LES ILLES BALEARS, CAMBRES DE COMERÇ D'EIVISSA I FORMENTERA.
6. Al·legacions de l'Associació de guies de muntanya i turisme actiu; Associació de propietaris de VTV de les Illes Balears; Col·legi Oficial d'Arquitectes; Associació d'hosteleria i restauració de Menorca; Convergència per les Illes; PSM Verds per Menorca; Estació Nàutica Fornells; Associació de comerciants de Fornells; Associació menorquina de bars, cafeteries i restaurants; Alternativa Insular; Associació de grans empreses de distribució; UPA, SA; Hito Espacios; Finca "S'aigo"; amics de la terra; Associació de promotors immobiliaris de les Illes balears; Associació empresarial d'ABC (Menorca); ajuntaments de Palma, Pollença, es Mercadal, Son Servera, Lloseta, Sant Llorenç des Cardessar,

Alaior, Santa Margalida, Santa Eulària des Riu, Manacor; Consorci Platja de Palma; Federació d'empreses nàutiques de les Illes Balears; Associació d'empreses nàutiques de les Illes Balears; Ciutadans Europeus; Playal, SA i altres; ARCA, IBIZA BADMINTON CLUB; Esteban Riera- Marsá Gúel en representació d'entitats mercantils del Port d'Alcúdia; Golf Park Entertainment Mallorca SA; Associació de veïns de Fornells; Club nàutic Fornells; GOB; José Ribas Cardona, en representació de restaurants d'Eivissa; PIMEEF; Associació d'empresaris de bars, restaurants i cafeteries d'Eivissa i formentera; Associació de lloguer d'habitatges turístics d'Eivissa i Formentera; Associació d'allotjaments turístics d'Eivissa i Formentera; Associació d'esdeveniments i celebracions d'Eivissa i Formentera (de PIMEEF); Federació d'empreses nàutiques de les Illes Balears (FENIB), Agrupació empresarial del servei discrecional de viatgers de Balears; Sebastià Cifre Serra, en representació de l'Associació de Restauració Badia d'Alcúdia; Associació de comerciants de Sant Antoni de Portmany.

7. Memòria relativa als canvis introduïts en el text derivats de l'estudi de les al·legacions
8. Respostes a Vicepresidència i a les conselleries que presenten al·legacions
9. Ofici de sol·licitud de dictamen al CES
10. Ofici de sol·licitud de dictamen a l'Institut de la dona
11. Informe del Departament jurídic de la Conselleria de Turisme i Esports respecte la proposta d'Avantprojecte.

Quart. D'acord amb el procediment aplicable i atès l'article 24 *d* del Reglament d'organització i funcionament del CES, la Comissió Permanent designa la Comissió de Treball d'Economia, Desenvolupament Regional i Medi Ambient perquè elabori la corresponent proposta. Aquesta comissió es reuneix amb aquest objecte el dia 25 d'abril i la Comissió Permanent aprova el dictamen el dia 3 de maig de 2012.

II. Contingut de l'Avantprojecte de llei

L'avantprojecte que se sotmet a dictamen conté una part expositiva – l'exposició de motius–, una part dispositiva, formada per 115 articles estructurats en sis títols, i una part final, que conformen 18 disposicions addicionals, 5 disposicions transitòries, una disposició derogatòria i 5 disposicions finals.

PART EXPOSITIVA

Pel que fa a l'exposició de motius, exposa el marc competencial que l'habilita, estatal i autonòmic. Així, d'una banda, contempla la normativa estatal des de l'article 148.1.18a de la Constitució espanyola que estableix que les comunitats autònomes poden assumir les competències en matèria de promoció i ordenació del turisme en el seu àmbit territorial.

De l'altra banda, i pel que fa a l'àmbit autonòmic, fa referència a l'article 24 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, que determina que els poders públics

de la Comunitat Autònoma han de reconèixer l'activitat turística com a element econòmic estratègic de les Illes Balears i estableix que el foment i l'ordenació de l'activitat turística s'han de dur a terme amb l'objectiu de fer-la compatible amb el respecte al medi ambient, al patrimoni cultural i al territori, i també amb polítiques generals i sectorials de foment i ordenació econòmica que tinguin com a finalitat afavorir el creixement econòmic a mitjà i a llarg termini. I a l'article 30, el qual estableix com a competència exclusiva de la Comunitat Autònoma en matèria de turisme (punt 11) l'ordenació i la planificació del sector turístic; la promoció turística; la informació turística; les oficines de promoció turística a l'exterior; la regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics, i la regulació de les línies públiques pròpies de suport i promoció del turisme; i al punt 21, en matèria de foment del desenvolupament econòmic dins el territori de la Comunitat Autònoma, d'acord amb les bases i la coordinació general de l'activitat econòmica.

Finalment, pel que fa a l'àmbit competencial, fa menció a l'article 70 de l'Estatut d'Autonomia, que determina com a competències pròpies dels consells insulars la informació turística, l'ordenació i la promoció turística, encara que afegeix que els mitjans necessaris per a l'exercici d'aquestes competències no han estat transferits totalment als consells insulars, per la qual cosa algunes competències són desplegades pel Govern de les Illes Balears a través de la Conselleria que té atribuïdes les competències en matèria de turisme.

A continuació es fa una breu exposició de l'evolució del turisme a les Illes des dels anys seixanta i es posa de manifest que el desenvolupament de la

normativa en aquesta matèria es va dur a terme en els anys noranta, encara que d'una manera no homogènia. Aquesta regulació ha tengut com a conseqüència final la situació del sector turístic actual, amb una desincentivació de la inversió que s'ha manifestat en una reducció de la qualitat i la imatge de part de la planta turística, justificant-se la necessitat d'adoptar mesures de caràcter estructural i que incentivin la inversió en el sector de la indústria del turisme balear, amb la finalitat de recuperar la competitivitat que requereix la principal font d'ingressos de les Illes.

També es fa referència a l'evolució de la política europea del turisme, destacant el Tractat de Lisboa i la manifestació de la Comissió Europea en el sentit de la necessitat de donar un nou impuls a aquesta política, la qual té com a objectiu principal fomentar la competitivitat del sector, relacionat amb la nova estratègia econòmica de la Unió, "Europa 2020", que fixa quatre eixos per assolir els objectius marcats:

- fomentar la competitivitat del sector turístic a Europa;
- promoure la diversificació de l'oferta turística;
- promoure el desenvolupament d'un turisme sostenible, responsable i de qualitat,
- consolidar la imatge i la visibilitat d'Europa com a conjunt de destinacions sostenibles i de qualitat.

Es tracta de línies d'actuació marcades per la política europea del turisme es pretén donar compliment mitjançant aquesta Llei i les quals s'han d'entendre en el marc dels principis de la simplificació administrativa i la dinamització de

l'economia que resulten de la transposició de la Directiva 2006/123/CE, relativa als serveis de mercat intern de la Unió Europea.

A continuació es refereix a l'agreujament de la situació del sector turístic conseqüència de la crisi econòmica internacional que va donar lloc a l'adopció, per part dels poders públics, de mesures de caràcter legislatiu necessàries però que resulten insuficients atesa l'envergadura del problema estructural de la indústria del turisme balear. Així, la Llei 4/2010, de 16 de juny, de mesures urgents per a la inversió a les Illes Balears; la Llei 10/2010, de 27 de juliol, de mesures urgents relatives a determinades infraestructures i equipaments d'interès general en matèria d'ordenació territorial, urbanisme i d'impuls a la inversió; el Decret 13/2011, de 25 de febrer, pel qual s'estableixen les disposicions generals per facilitar la llibertat d'establiment i de prestació de serveis turístics, la regulació de la declaració responsable i la simplificació dels procediments administratius en matèria turística, i el Decret 20/2011, de 18 de març, pel qual s'estableixen les disposicions generals de classificació de la categoria dels establiments d'allotjament turístic en hotel, hotel apartament i apartament turístic de les Illes Balears.

Per totes les raons exposades, estableix que el més adient és integrar la normativa reguladora del sector, i per això s'opta per la promulgació d'una nova Llei del turisme de les Illes Balears, que faci possible la reconversió de la indústria turística balear i aconseguixi que les Illes Balears recuperin el reconeixement com a destinació turística de referència internacional.

Finalment, l'exposició de motius entra en el contingut de la Llei.

PART DISPOSITIVA

La part dispositiva consta, com ja s'ha dit, de 6 títols:

1) Títol preliminar, Disposicions generals.

Aquest títol, que abasta els articles 1 a 5, estableix l'objecte de la llei, el qual és l'ordenació, la planificació, la promoció, el foment i la disciplina del turisme i de la qualitat en la prestació de serveis turístics de les Illes Balears en el marc de l'Estatut d'autonomia i de la resta de l'ordenament jurídic; la finalitat; l'àmbit d'aplicació; conceptes i definicions; els principis i criteris d'actuació administrativa, i l'ordenació de l'oferta turística (de conformitat amb el que disposa la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial)

2) Títol I, competències i organització administrativa (articles 6 a 14).

S'estructura en dos capítols. El capítol I fixa les competències de les diferents administracions de l'àmbit territorial de les Illes Balears –Comunitat Autònoma, consells insulars i ajuntaments– i les relacions interadministratives.

El capítol II estableix l'organització administrativa, i regula les figures següents:

- Consell Assessor de Turisme de les Illes Balears, com a òrgan consultiu en el qual hi ha de figurar representants dels agents socials i del sector econòmic empresarial.

- Comissió Interdepartamental de Turisme, òrgan de coordinació i consulta interna del Govern de les Illes Balears
- La Mesa Municipal del Turisme, òrgan de coordinació, consulta i assessorament dels municipis de les Illes Balears. Es tracta d'una figura de nova creació, que pretén aconseguir una aplicació uniforme de les normes i eliminar la inseguretat jurídica del sector.
- Els consorcis turístics

Així mateix, obre la possibilitat que els consells insulars i els municipis, en l'àmbit competencial respectiu, creïn altres òrgans i ens instrumentals.

3) Títol II, drets i deures dels usuaris dels serveis turístics i de les empreses turístiques (articles 15 a 20)

S'estructura en dos capítols. El capítol I regula els drets i deures usuaris dels serveis turístics, a més de la que estableix la normativa sobre defensa i protecció dels consumidors i, quant a la resolució de conflictes, fa una aposta per l'arbitratge de consum.

El capítol II, recull els drets i deures de les empreses turístiques i presta especial atenció a la sobrecontractació, regulant-ne els efectes i les conseqüències

4) Títol III, ordenació de l'activitat turística (articles 21 a 67)

Aquest títol, el més ample de la Llei s'estructura en 8 capítols, que comprèn el règim d'establiment de les empreses turístiques, els seus registres, les activitats il·legals, el règim de les empreses turístiques d'allotjament —fent al·lusió

especial a nous models o fórmules d'explotació—, la novetat de les empreses turisticoresidencials, les empreses comercialitzadores d'estades turístiques en habitatges, les empreses de restauració i d'intermediació turística, les empreses d'activitats turístiques d'entreteniment, esbarjo, esportives, culturals o lúdiques i les activitats d'informació, orientació i assistència turística.

– El capítol I regula les disposicions generals i destaca la creació de l'Oficina Única de l'Administració Turística, amb la finalitat de facilitar la llibertat d'establiment en l'exercici de l'activitat turística amb l'Administració turística a l'efecte que qualsevol gestió o consulta es pugui efectuar davant d'un únic interlocutor administratiu, presencial o mitjançant l'accés telemàtic.

Així mateix, es regula el procediment de declaració responsable d'inici de l'activitat turística, en compliment del que s'estableix a la Directiva 2006/123/CE del Parlament Europeu, i la comunicació prèvia.

A més, inclou com a excepció, la dispensa del compliment de requisits establerts en la normativa, sempre que es consideri convenient per a l'interès general i amb el requisit previ de declaració d'interès autonòmic, i la creació de la Comissió de valoració de dispenses per tramitar els expedients corresponents.

Estableix la classificació de les empreses turístiques i estableix que no serà necessari obtenir una llicència d'activitat per a cada una de les activitats relatives a usos compatibles secundaris.

L'article 28 es refereix a l'activitat clandestina i oferta il·legal, que suposarà la incoació d'un expedient sancionador, i l'article 29 prohibeix la venda ambulants en els establiments turístics.

Els capítols II a VIII regulen les diferents empreses turístiques.

- Capítol II, empreses turístiques d'allotjament. Defineix aquest tipus d'empreses i inclou una classificació –establiments d'allotjament hotelers, apartaments turístics, allotjament de turisme rural en les diferents classes, albergs i refugis, hostatgeries– que desenvolupa en les diferents seccions. Recull els principis d'ús exclusiu –encara que permet usos compatibles i secundaris al turístic– i d'unitat d'explotació –única titularitat d'explotació a l'establiment–.

Quant al règim d'aprofitament per torns en els establiments turístics, l'article 34 remet a la Llei 42/1998, de 15 de desembre.

L'article 35, regula el règim dels establiments d'allotjament turístic coparticipats o compartits o altres formes anàlogues d'explotació d'establiments d'allotjament turístic.

A l'article 36, com a novetat, s'estableix la compatibilitat de diferents tipus o grups d'establiments i explotació conjunta de diferents establiments, i remet al desenvolupament reglamentari la regulació de contingut, requisits i condicions mínimes.

L'article 37 regula la modalitat de pensió completa integral.

- Secció 1a, establiments d'allotjament hoteler: concepte, classificació - hotels, hotels de ciutat, hotels apartaments, allotjaments de turisme interior i allotjament nàutic- i categoria -estrelles-, i especialització temàtica o orientació cap a un determinat producte.
  - Secció 2a, apartaments turístics: concepte (i unitats d'allotjament) i categories -claus- i possibilita l'especialització.
  - Secció 3a, establiments d'allotjament de turisme rural: concepte, classificació -hotels rurals i agroturismes- i categories i es possibilita l'especialització.
  - Secció 4ª, albergs, refugis i hostatgeries. Defineix aquestes figures i remet a la normativa reglamentària la seva regulació.
- Capítol III, empreses turisticoresidencials, a partir de cinc estrelles o similars. El règim jurídic s'ha de desplegar per reglament, i es permet l'alienació de fins el 50% de les unitats d'allotjament.
- Capítol IV, empreses comercialitzadores d'estades turístiques en habitatges. Les defineix, regula la comercialització i els serveis turístics que s'han de garantir, com també la tipologia d'habitatges respecte dels quals es permet comercialitzar estades turístiques.
- Capítol V, empreses turístiques de restauració. Estableix què s'entén per aquest tipus d'empreses i una sèrie d'establiments que estan exclosos, als efectes de la Llei turística; les classifica en restaurant i bar-cafeteria i possibilita l'especialització.

- Capítol VI, empreses de mediació turística, a les quals defineix i les classifica en agències de viatges, mediadors turístics i centrals de reserves.

- Capítol VII, empreses d'activitats turístiques d'entreteniment –sales de festa, sales de ball, discoteques, cafès concert, clubs de platja–, esbarjo, esportives, culturals, lúdiques i de turisme actiu. Es regula el que fins ara era l'“oferta complementària”, ampliant el concepte i l'àmbit d'aplicació i possibilitant l'especialització.

- Capítol VIII, activitats d'informació, orientació i assistència turística. Es regulen en aquest capítol, les oficines de turisme, que s'integren en la xarxa d'oficines de turisme de l'illa corresponent; la professió de guia turístic i els requisits per desenvolupar la seva activitat; el desenvolupament de la prestació de serveis turístics d'informació, i la senyalització turística, la qual es pretén que sigui homogènia.

5) Títol IV, foment i promoció del turisme (articles 68 a 92)

Aquest títol, estructurat en quatre capítols, estableix al capítol I, com a principis generals, la millora de la competitivitat mitjançant el desenvolupament del turisme sostenible, amb la preservació i la conservació dels recursos turístics; recull com a marques turístiques de les Illes Balears Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera; la necessitat de la planificació de la promoció i la qualitat turística, mitjançant l'aprovació del Pla integral de turisme de les Illes Balears –instrument bàsic i essencial en l'ordenació dels

recursos turístics de les Illes Balears, i del seu desenvolupament pels consells insulars i ajuntaments; l'impuls d'una estratègia d'actuació en matèria de qualitat turística; el foment de la desestacionalització –dinamització del sector turístic en temporada baixa i allargament del la temporada alta–; la formació en turisme per a l'ocupació i la innovació i modernització tecnològica de les empreses, establiments i serveis turístics; les declaracions d'interès turístic per tal d'impulsar la inversió per afavorir la desestacionalització i la millora de l'oferta turística; i, finalment, estableix que l'ordenació territorial dels recursos turístics s'ha de fer, a cada illa, de conformitat amb aquesta llei, d'acord amb els instruments de planejament i la resta de les normes d'ordenació del territori aplicables.

– Capítol II, Inversió, reconversió i rehabilitació de zones turístiques. Estableix com a obligació de les administracions públiques realitzar inversions i actuacions de manteniment, reparació i reposició a les zones turístiques afectades per l'estacionalitat. L'article 77 es refereix a les zones turístiques saturades o madures i les mesures a adoptar per part dels consells insulars corresponents per a la seva millora, requalificació, revalorització, rehabilitació o reconversió.

L'article 78 regula la reconversió i canvi d'ús dels establiments d'allotjament turístic o parcel·les d'ús turístic que reuneixin determinades condicions, o en aquells supòsits en què es valori l'oportunitat i idoneïtat. Aquest canvi d'ús s'ha d'instar davant l'administració turística competent i es requereix informe preceptiu i vinculant de l'ajuntament. S'estableixen els requisits que s'han de complir quan el canvi d'ús sigui a residencial –superfície, densitat, ...–. El canvi

d'ús estarà condicionat a la rehabilitació integral de l'establiment afectat o, si no fos possible, a la demolició i reconstrucció posterior. L'autorització del canvi d'ús du aparellada l'obligació d'abonar un 5% del pressupost d'execució de les obres a l'administració municipal competent, el qual es destinarà a actuacions i inversions de la zona. Finalment, estableix que els establiments d'allotjament turístic en situació de fora ordenació s'han d'ajustar a allò que es disposa a la Llei 8/1988.

- Capítol III, plans de millora de les infraestructures i dels establiments turístics. Els establiments, les activitats i les empreses turístiques tenen l'obligació de superar el pla de modernització permanent que estableixi l'Administració turística, i que consisteix en la superació de qualsevol dels plans de qualitat homologats o reconeguts. Regula el contingut que han de reunir els plans de qualitat per a l'homologació. La superació i seguiment dels plans i les conseqüències de no superar-lo. Finalment, es contempla el foment de l'accés a les subvencions estatals, mitjançant l'Oficina Única de l'Administració Turística i el suplement autonòmic de les referides subvencions.

- Capítol IV, baixes dels establiments d'allotjament turístic

- Secció 1a, classes de baixes, regula les baixes dels establiments d'allotjament turístics, que poden ser temporals o definitives, a sol·licitud dels propietaris o dels explotadors amb el consentiment exprés dels primers, o d'ofici per l'Administració.
- Secció 2a, baixa definitiva com a requisit per iniciar una activitat turística referida a establiments d'allotjament turístic i per ampliar places. S'estableix com a disposició general aquesta baixa com a requisit

per a que la declaració responsable d'inici d'activitat o la comunicació prèvia tenguin eficàcia, i la inscripció de baixes definitives que permetin nous establiments hotelers; l'ordre de preferència i els límits de noves places. Així mateix, l'article 89 recull les excepcions a la disposició general. Es regula també el règim dels establiments donats de baixa definitivament, que inclou les possibilitats a les quals es poden acollir – reobertura de l'establiment, canvi d'ús, demolició, demolició i reconstrucció, destinació a ús no turístic després de la renovació–. La gestió de les places donades de baixa definitiva es farà a través d'un organisme creat a cada illa amb la participació de l'administració turística competent, pel sector empresarial turístic i per entitats de crèdit sense finalitat de lucre, amb funcions d'assessorament i gestió, que ha de crear una borsa de places, i es contempla el tractament que s'ha de donar a aquesta borsa, als fons recaptats i la destinació

6) Títol V, control de qualitat turística (articles 93 a 116)

Conté el règim d'inspecció turística; la tipificació d'infraccions i sancions; el procediment sancionador i el registre d'infraccions.

– Capítol I, la inspecció de turisme, que correspon a l'administració turística competent, recull les funcions de la inspecció; els serveis; els deures de col·laboració amb la inspecció; les facultats i deures dels inspectors de turisme; els deures del titular de l'activitat turística i personal ocupat; la coordinació interadministrativa en matèria d'infraccions i deficiències detectades, i les actes d'inspecció –contingut, requisits i caràcter–.

- Capítol II, infraccions i sancions, defineix les infraccions administratives en matèria de turisme; regula qui són les persones responsables; les infraccions considerades lleus, greus i molt greus i la seva prescripció; les classes de sancions i les sancions que corresponen a les infraccions, la gradació i prescripció.

- Capítol III, procediment sancionador i competència. Estableix els òrgans competents –titulars competent en matèria de turisme de cada consell insular o persona en qui delegui, o el conseller competent en matèria de turisme del Govern de les Illes Balears si l'àmbit territorial supera el d'una illa); quant al procediment, remet a la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, al decret 14/1994, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament del procediment a seguir per l'administració de la Comunitat Autònoma en l'exercici de la potestat sancionadora i, amb caràcter supletori, al Reial decret 1398/1993, o les normes que els substitueixin. També preveu l'adopció de mesures provisionals, les quals es poden adoptar al llarg de la tramitació de l'expedient sancionador corresponent.

- Capítol IV, registre d'infraccions. Regula l'anotació, cancel·lació i publicitat de les sancions.

PART FINAL

Aquesta part consta, com s'ha dit, de 18 disposicions addicionals, 5 disposicions transitòries, una disposició derogatòria i 5 disposicions finals.

Entre les disposicions addicionals destaquen les següents:

- Disposició addicional quarta. Regula la modernització d'establiments turístics existents en sòl urbà o rústic, amb l'objecte de millorar els serveis i les instal·lacions, i l'exclou, excepcionalment i durant un termini de cinc anys, dels paràmetres de planejament territorial, urbanístics i turístics que puguin impedir l'execució, sempre que tinguin per objecte potenciar la desestacionalització, la recerca o la consolidació de nous segments del mercat o millorar la qualitat, l'oferta, la seguretat, l'accessibilitat o la sostenibilitat mediambiental dels establiments turístics. La modernització dels edificis destinats a l'explotació d'allotjaments turístics es podrà dur a terme mitjançant obres, ampliacions, reformes, demolicions i reconstruccions parcials o totals, amb una sèrie de limitacions, i que poden suposar un increment de la superfície edificada entre el 5% i el 20 %, segons la categoria de l'establiment. Excepcionalment, aquest percentatge es pot incrementar fins al 40% de l'edificabilitat, sempre que es compleixin una sèrie de condicions.
- Disposició addicional cinquena. Estableix un procediment de caràcter extraordinari per a la regularització de les places turístiques de què disposin les empreses turístiques d'allotjament situades en el territori de les Illes Balears que estiguin autoritzades i inscrites en el Registre General d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics abans de l'1 de gener de 2012 i es trobin en determinades situacions i que suposen l'increment de places i que presentin les sol·licituds en el termini d'un any a partir de

l'entrada en vigor de la Llei. Aquest procediment, que implica la possibilitat de dispensar requisits de classificació als establiments, s'ha de resoldre en el termini de 6 mesos, transcorregut el qual la sol·licitud s'entendrà estimada.

- Disposició addicional novena, permet l'oferta d'establiments d'allotjament de turisme rural en tot tipus de sòl rústic amb independència del seu grau de protecció.

De les disposicions transitòries cal fer menció a la quarta, que estableix un règim transitori al qual s'ha de subjectar el planejament mentre els plans territorials insulars de Mallorca i d'Eivissa i Formentera no s'adaptin a la Llei. I la disposició cinquena remet a l'article 32 (principi d'ús exclusiu al qual estan subjectes les empreses turístiques d'allotjament), establint un règim transitori per als usos secundaris.

La disposició derogatòria enumera la normativa que es deroga, i s'inclouen totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que disposa la Llei, la contradiguin o hi siguin incompatibles

Quant a les disposicions finals, la primera estableix l'entrada en vigor – l'endemà de la publicació en el Butlletí oficial de les illes Balears–; la segona fixa un termini de dos anys des de l'entrada en vigor de la llei per posar en funcionament l'Oficina Única de l'Administració Turística; la tercera estableix un termini màxim de sis mesos per aprovar la normativa de desenvolupament reglamentari de la comercialització d'estades turístiques en habitatge; la quarta fixa un termini màxim de sis mesos per a que els

consells insulars iniciïn la tramitació per a l'adaptació dels respectius plans territorials insulars a les disposicions de la Llei, com també per iniciar la redacció dels plans d'intervenció en àmbits turístics; finalment, la disposició cinquena estableix que l'administració turística competent ha d'aprovar, en el termini màxim de sis mesos, les normes d'adaptació a la Llei del Decret 13/2011, de 25 de febrer, pel qual s'estableixen les disposicions generals necessàries per facilitar la llibertat d'establiment i de prestació de serveis turístics, la declaració responsable i la simplificació dels procediments administratius en matèria turística, i el Decret 20/2011, de 18 de març, pel qual s'estableixen les disposicions generals de classificació de la categoria dels establiments d'allotjament turístic en hotel, hotel apartament i apartament turístic de les Illes Balears.

III. Observacions generals

Prèvia. La sol·licitud de dictamen al·lega la necessitat de tramitar-lo per via d'urgència, però no justifica aquesta necessitat d'acord amb el Decret 67/2010, de 28 de maig, del CES i, de fet, tot el procediment s'ha tramitat amb aplicació dels terminis ordinaris, sense reduir-ne cap fins arribar al dictamen d'aquest Consell.

S'ha de tenir en compte que el CES és un òrgan col·legiat de consulta i assessorament creat per generar un debat ordenat en el si de la societat civil organitzada sobre les matèries de caire econòmic, social i d'ocupació. El procés d'elaboració de dictàmens implica que els 36 consellers poden intervenir, s'ha de reunir una comissió de treball composta per sis membres,

encarregada de discutir i elaborar una proposta i, finalment, ha de ser el Ple o, per delegació, la Comissió Permanent del CES qui, amb el debat previ corresponent, aprovi el dictamen. És, per tant, un procediment que exigeix un temps de reflexió i que no és en cap cas recomanable en els casos d'avantprojectes de llei per la importància i conseqüències que tenen envers la societat de les Illes Balears ja que s'ha de garantir que es genera el necessari debat, la qual cosa no sempre és possible quan s'aplica el procediment abreujat.

Compartim el desig que una nova regulació en matèria de turisme es pugui aplicar el més aviat possible.

D'acord amb tot això, per tal d'agilitar els terminis sense que afecti el temps necessari per valorar l'Avantprojecte de llei, la Comissió Permanent de 10 d'abril va decidir convocar la propera sessió per al dia 3 de maig, de manera que no s'exhaureix el termini màxim de 45 dies, però es disposa de temps suficient per a que els consellers puguin participar en l'elaboració del dictamen.

Primera. Les lleis són instruments normatius mitjançant els quals la societat es regula a sí mateixa i estableix els límits necessaris per assegurar la convivència entre grups amb interessos contraposats. Per tant, les lleis han de ser el més justes possibles i han de respondre als principis constitucionals, entre els quals destaca el principi d'igualtat, segons el qual qualsevol tracte diferenciat ha de ser degudament justificat. És a dir, s'ha de tractar de manera igual als iguals i de manera diferent als que no són iguals.

Com ja manifestàvem al dictamen 30/2010, relatiu al Projecte de decret pel qual s'estableixen les disposicions generals de classificació de la categoria dels establiments d'allotjament turístic en hotel, hotel apartament i apartament turístic de les Illes Balears “l'activitat turística és el motor de l'activitat econòmica a les Illes Balears i, per tant, consideram que s'ha de garantir una prestació de serveis de qualitat, tant envers els clients de l'activitat com envers els treballadors i l'entorn. Per això valoram de manera positiva aquesta regulació així com que s'hagi fet amb la participació dels agents socials. Més encara, som conscients que l'elaboració de les normes amb el consens de tots els implicats duu a la consecució de normes més duradores i de més fàcil aplicació.”

Segona. Aquest CES reconeix la importància del turisme com a principal sector de desenvolupament econòmic i benestar social a les Illes Balears i, per tant, acull amb interès la nova regulació, que implica que, amb la Unió Europea i la iniciativa del Govern d'Espanya d'aprovar un nou Pla Integral del Turisme 2012-2016, el Govern de les Illes Balears considera que el turisme com a generador de riquesa necessita un nou impuls i un nou marc per adaptar-se als reptes i oportunitats a què s'enfronta en l'actualitat.

En l'esmentat dictamen 30/2010, ja ens pronunciàvem en aquest sentit:

“El turisme és, en tots els estats membres de la Unió Europea, si bé no en tots al mateix nivell, un motor de desenvolupament econòmic i social de les regions. El Comitè de les Regions va emetre un dictamen relatiu a la correlació entre el

mercat de treball i les necessitats regionals en el sector del turisme (2009/C 200/03), en el qual fa el següent reconeixement:

El turisme du a terme una contribució fonamental al PNB en tots els estats membres encara que la importància com activitat empresarial difereix molt d'un estat membre a un altre, tant en el marc de les economies nacionals com des del punt de vista del desenvolupament econòmic a escala local i regional.

La indústria del turisme s'enfronta a una sèrie de reptes, principalment el que planteja la recessió econòmica. En aquest context, la necessitat d'estimular la indústria turística i reforçar l'esperit de l'empresa en aquest sector és urgent, en especial degut a la dimensió social del turisme en els àmbits d'ocupació i la cohesió social i regional.

El desenvolupament turístic ha de ser sostenible, a fi de no malbaratar els recursos naturals ni destruir l'entorn natural. El turisme ha de respectar la riquesa natural de cada regió i ha d'aprofitar-la promovent un desenvolupament turístic que sigui viable i modern, amb l'objectiu de conservar i revaloritzar el medi ambient, protegir-lo per les generacions futures i crear les condicions que generin noves oportunitats d'ocupació.

D'acord amb això, una regulació moderna del sector turístic hauria d'afavorir el desenvolupament econòmic de les empreses i la millora de la seva competitivitat, la millora de les condicions dels llocs de treball i un desenvolupament turístic sostenible.”

El turisme és, amb diferència, la primera indústria de les Illes Balears, però ens hem de demanar quins són els atractius que generen tot aquest moviment de persones cap a les Illes i arribarem a la conclusió que la riquesa mediambiental

n'és un factor clau. El turisme de qualitat vol gaudir del paisatge i de la riquesa natural que pot trobar sense sortir d'Europa, a poques hores d'avió de les seves residències.

Tercera. Per la importància que té el sector turístic a les Illes Balears és primordial conèixer de forma rigorosa la contribució del turisme al creixement econòmic regional. El Pla estadístic 2010-2013 de les Illes Balears contempla l'operació 77201-010 relativa als comptes satèl·lits sobre el turisme de les Illes Balears essent la institució responsable per a la seva realització l'IBESTAT.

Els comptes satèl·lits del turisme són l'instrument més adient per fer una estimació el més acurada possible sobre les principals macromagnituds del sector turístic i poder estimar la importància del sector dins del conjunt de l'economia regional. No obstant això, aquesta informació estadística, que ens ajudaria a millorar-ne el coneixement del nostre sistema productiu regional encara no està disponible a dia d'avui. En el seu defecte existeixen els estudis sobre l'impacte econòmic del turisme per diferents economies regionals realitzats per EXCELTUR, entre els quals s'inclou el relatiu a les Illes Balears (Impactur del 2006)¹.

Aquest estudi va ser recollit i profusament comentat a l'apartat 8.9. "Les principals macromagnituds del sector turístic" a la Memòria del CES 2006 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, pàgines 231 a 234.

¹ Vegeu: *Impactur 2006. Estudio del impacto económico del turismo sobre la economía y el empleo: resumen de los principales efectos e indicadores*. Conselleria de Turisme i Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació del Govern de les Illes Balears, Exceltur. Palma, 2007. Sobre aquest tema també es poden consultar els treballs de C. Polo y E. Valle. "An assessment of the impact of tourism in the Balearic Islands". *Tourism Economics*, 14 (3) (2008), p. 615-630; i el *Llibre Blanc del Turisme de les Illes Balears. Cap a una nova cultura turística* (2009), p. 38-49.

Segons la Memòria del CES, en aquest estudi d'Exceltur, s'estima que l'aportació del turisme al PIB de les Illes Balears és del 48% i representa el 31,5% del total d'ocupats.

La comparació de l'impacte del turisme a les Illes Balears en relació amb altres comunitats autònomes que disposen també d'estudis d'Impactur (Andalusia, les Canàries, Comunitat Valenciana i Galícia) i amb el conjunt de l'Estat reflecteix que les Balears i Canàries se situen en tots els casos com les primeres comunitats autònomes en especialització turística.

L'estudi també permet desglossar els efectes directes i indirectes del turisme sobre l'economia de les Illes Balears. Els efectes directes calculen els impactes generats sobre les branques d'activitat que estan en contacte directe amb el turista: hotels, restaurants, agències de viatges, empreses de lloguer de cotxes, comerç turístic, transport turístic, etc. Aquests efectes directes representen el 28,4% del PIB i el 22% de l'ocupació regional.

Els efectes indirectes comptabilitzen els impactes multiplicadors generats per l'activitat turística directa sobre altres branques d'activitat que són proveïdores de béns i serveis intermedis perquè les branques d'activitat turística directa puguin desenvolupar la seva activitat. En aquest cas, les activitats que estan indirectament relacionades amb el turisme són: les indústries de l'alimentació i de begudes, productes agrícoles, empreses tèxtil, impremta i arts gràfiques, empreses d'electricitat, gas i aigua, construcció, manteniment, consultoria a empreses turístiques, etc. Aquests efectes indirectes representen el 19,6% del PIB i el 9,5% de l'ocupació regional.

Cal fer notar que les relacions entre els efectes directes i els totals generats ens expliquen els efectes multiplicadors, que en el cas del PIB són de l'1,69 i en el cas de l'ocupació són de l'1,43, és a dir, que per cada 100 euros de PIB generats directament pel sector turístic es generen indirectament 69 euros addicionals (efecte superior en un 6,5% a l'efecte multiplicador de l'economia espanyola), i que per cada 100 ocupacions creades directament per les activitats turístiques, es generen indirectament 43,1 ocupacions addicionals en altres activitats (efecte inferior en un 47,2% a l'efecte multiplicador de l'economia espanyola).²

L'informe Impactur del 2006 també estima el valor de la demanda turística de les Illes Balears. Els seus principals components són els que es desglossen a continuació. El consum turístic interior representa el 15,1%, és a dir, el consum final de les famílies residents en turisme i el consum individual de les administracions públiques o despesa del Govern de les Illes Balears, dels consells insulars i de les entitats locals en serveis culturals, recreatius o personals per cobrir les necessitats individuals dels turistes durant la seva estada a les Balears. El consum turístic receptor té un pes del 73,8%, és a dir, el consum de les famílies no residents nacionals, i el consum dels turistes estrangers. La formació bruta de capital o inversió turística té un pes del 9,1%. Per acabar, el consum col·lectiu de les administracions públiques a les Illes Balears, que agrega les despeses de les administracions públiques en conceptes vinculats amb l'activitat turística, com ara promoció turística, seguretat,

² La diferència és l'efecte fugida d'ocupació generada per la diferent composició de l'oferta d'allotjament turístic, que determina una forta especialització cap al turisme de segona residència, en què les Balears presenten la màxima especialització de l'Estat. (Vegeu l'apartat 8.6.7. «El turisme de segona residència» de la Memòria del CES 2006.)

administració de competències turístiques, la qual no es pot imputar de forma individual a cada turista, té un pes del 2%.

La major especialització turística a les Illes Balears també es demostra per l'anàlisi de l'aportació de la inversió turística sobre el total de la inversió, ja que, mentre que aquest percentatge a les Balears arriba al 21%, a Espanya és del 4,5%.

Igualment s'estima que la contribució dels impostos vinculats a l'activitat turística (imposts lligats a la producció, taxes i altres impostos, impostos sobre productes (IVA i impostos especials, principalment), renda de les persones físiques vinculades a l'activitat turística, i, l'impost de societats de les empreses turístiques) representen el 47% del total de la recaptació tributària que s'obté a les Balears per part de l'Administració de l'Estat, l'Administració autonòmica, els consells insulars i els ajuntaments. Els impostos sobre productes representen el 69% del total dels impostos vinculats a l'activitat turística per aquest conjunt d'administracions públiques.

Quarta. A nivell europeu, tant la Comissió Europea com el Comitè Econòmic i Social (en endavant, CESE) han reconegut la importància d'aquest sector en el conjunt de l'economia europea, com a element de promoció dels valors europeus i com a competència transversal que es veu influenciada per les diferents polítiques que s'adopten en la Unió Europea, especialment les de transport, educació, ocupació, investigació i innovació, canvi climàtic, mercat interior, seguretat,... Com a reflex d'aquesta rellevància, el Tractat de Lisboa ha dedicat el títol XXII al turisme amb la pretensió de fomentar el

desenvolupament de les empreses d'aquest sector i de propiciar la cooperació entre els estats membres.

La Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions - Europa, primer destí turístic del món: Un nou marc polític per al turisme europeu, de 30 de juny de 2010, fa tota una sèrie d'observacions amb les quals posa de manifest el caràcter transversal del turisme. Manifesta que el turisme és un exemple de manual sobre la necessitat de conciliar el creixement econòmic i el desenvolupament sostenible, incloent-hi la dimensió ètica. A nivell europeu, el turisme serveix com a element per reforçar la imatge d'Europa en el món, projectant els nostres valors i promovent els atractius del model europeu, resultat de segles d'intercanvis culturals, diversitat lingüística i creativitat.

Amb l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa es reconeix la importància del turisme i la possibilitat que la Unió Europea coordini i impulsi les accions dels estats membres.

Considera la Comissió Europea que el turisme s'enfronta a tota una sèrie de reptes que són a la vegada oportunitats, entre els que destaquen els següents: la crisi econòmica, la competència global, els canvis demogràfics amb increment de la població major de 65 anys, el canvi climàtic, que podria implicar una reestructuració dels models de viatges i afectar a determinats destins, les noves tecnologies, que generen canvis en les relacions entre els consumidors i les empreses.

A la llum d'aquests reptes i oportunitats, els negocis del sector turístic, en particular les PIMES, no sempre estan en posició d'adaptar-se ràpidament, atesos els recursos financers limitats i la manca de qualificació dels treballadors.

El marc d'acció europeu, segons la Comissió Europea, ha de fomentar la prosperitat del turisme a Europa i, a la vegada, ha de donar resposta a les preocupacions relatives a aspectes socials, de cohesió territorial, com també la protecció i la capitalització dels recursos naturals i culturals.

Cinquena. El dictamen del CESE, de 21 de setembre de 2011, sobre la dita Comunicació de la Comissió Europea, fa tota una sèrie d'observacions. Considera que els reptes que afecten aquest sector són els que s'han mantingut al llarg dels anys, com ara l'estacionalitat, unes condicions de feina precàries, l'atur estructural, la manca d'accés de les PIME a un finançament adequat per adaptar-se a situacions sempre canviants i la innovació en el sector

Reconeix la importància del turisme en el creixement econòmic, el desenvolupament sostenible i l'ocupació a Europa, representant una vessant important en la vida dels ciutadans europeus.

Pel que fa a la formació dels professionals del turisme, el CESE és conscient de la necessitat que la formació que s'ofereixi en aquest sector no només estigui reconeguda en la Unió europea, sinó que sigui d'alt nivell per tal de crear vertaders professionals en el sector. Considera que la formació dels treballadors és una inversió capital per al turisme europeu i, en particular, per a

les PIME, ja que la introducció de les noves tecnologies i de nous mètodes de feina ha generat una demanda de personal qualificat. Així mateix, considera que s'han d'adoptar mesures per evitar l'atur estructural en les empreses turístiques, per millorar tant la qualitat i l'estabilitat de l'ocupació com la rendibilitat de les empreses.

El CESE reconeix que les diferents destinacions turístiques tenen diferents necessitats i atreuen a vetes de mercat diferents, per tant, els estats membres tenen interès en desenvolupar el seu propi model turístic i la seva pròpia dinàmica. Així permet que la diversitat del patrimoni cultural, de l'entorn natural, de la gastronomia, els vins i la història ofereixi als visitants experiències diferents. En aquest sentit, proposa desenvolupar més vessants específiques del turisme, com són el turisme cultural, el social, el gastronòmic i l'agroturisme, el turisme esportiu, el turisme de salut, sense barreres, de congressos, etc., en una política europea de diversificació de l'oferta i d'atenció a nous mercats emergents.

Les PIME representen la major part de les empreses del sector turístic, motiu pel qual s'ha d'explotar el seu dinamisme i ajudar-les a desenvolupar la seva activitat empresarial, tenint en compte la seva aportació a la conservació del patrimoni cultural i el desenvolupament de les societats locals. Considera que són les PIME les que absorbeixen l'atur de base (immigrants econòmics, persones sense qualificació) i el redueixen significativament, a la vegada que ocupen a una part substancial de la població activa i redueixen així l'exclusió social. El sector privat ha de ser part integrant d'àmbits com la promoció i la

comercialització turística i el suport a l'ocupació i, a la vegada, és necessari fomentar la creació de xarxes entre les empreses turístiques.

Pel que fa a les regions europees, el CESE proposa que es promoguin millor com a productes turístics europeus els itineraris culturals, la creació cultural contemporània, els llocs naturals protegits i la protecció i promoció d'edificis i les empreses tradicionals, el turisme de salut i benestar, el turisme termal, el turisme educatiu, el turisme enogastronòmic, el turisme històric, el turisme religiós, l'agroturisme, el turisme rural i el turisme que valoritza el patrimoni marítim, protegint i preservant les tradicions culturals i gastronòmiques, sense oblidar els vestigis culturals submarins. No sempre és necessari incrementar l'oferta de llits, sinó que s'ha d'invertir en la millora de la qualitat dels serveis i infraestructures dels establiments, innovant en noves ofertes com en estacions termals, centres de benestar, etc.

Sisena. L'exposició de motius de l'Avantprojecte de Llei fa referència, com ja hem dit, a la Declaració de Madrid, de 15 d'abril de 2010, dels ministres dels estats membres de la Unió Europea i a les quatre prioritats per aconseguir l'objectiu principal de fomentar la competitivitat del sector i la sostenibilitat del mode de desenvolupament.

Aquestes quatre prioritats conformen l'esquema sobre el qual s'ha de construir el nou marc d'acció del turisme que la Comissió pretén desplegar amb els estats membres i els principals operadors turístics i que, per tant, s'han d'aplicar a les Illes Balears. Aquest esquema té com a objectiu principal fomentar la competitivitat del sector sense oblidar que està estretament

relacionada amb el mode de desenvolupament, objectiu clarament relacionat amb la nova estratègia econòmica de la Unió, “Europa 2020.”

En referència a “Europa 2020”, en el document es pot llegir que: “*El nucli d’Europa 2020 hauria d’estar constituït per 3 prioritats:*

- *Creixement intel·ligent: desenvolupament d’una economia basada en el coneixement i la innovació.*
- *Creixement sostenible: promoció d’una economia que faci servir més eficaçment els recursos, que sigui verd i més competitiva.*
- *Creixement integrador: foment d’una economia amb un alt nivell d’ocupació que redundi en la cohesió econòmica, social i territorial.”*

Estem d’acord en donar compliment, amb la Llei del turisme, als quatre eixos de la Declaració de Madrid de 15 d’abril de 2010, a què fa referència l’exposició de motius: a) fomentar la competitivitat del sector turístic a Europa; b) promoure la diversificació de l’oferta turística; c) promoure el desenvolupament d’un turisme sostenible, responsable i de qualitat, i d) consolidar la imatge i la visibilitat d’Europa com a conjunt de destinacions sostenibles i de qualitat.

En aquest sentit s’ha de tenir en compte que s’està debatent *el Pla Integral de Turisme Espanya 2012-2016*, amb la participació d’algunes comunitats autònomes com les Illes Balears. El nou Pla ha de tenir en compte El Pla del Turisme Espanyol Horitzó 2020 i el Pla 08-12, que el desenvolupa. (Sobre aquests plans: vegeu la Memòria del CES 2009 sobre l’economia, el treball i la societat de les Illes Balears, pàgines: 183 i 184.). Amb motiu del debat obert

sobre el nou Pla Integral de Turisme 2012-2016 per tal de fer front als principals reptes del turisme espanyol, cal destacar que l'opinió dels experts es decanta per apostar per polítiques de marca, qualitat i millora de la sostenibilitat del model turístic, que permetin millorar substancialment la competitivitat de la indústria turística. (Vegeu: "Retos estratégicos del turismo español: 2012-2016". Hosteltur.com, abril, 2012)³

Setena. Finalment, volem fer una consideració al voltant de la inserció d'aquesta norma en el marc jurídic autonòmic.

Una vegada s'aprovi aquesta norma tindrà rang legal i, per tant, tota la normativa reglamentària que reguli el sector turístic s'haurà de sotmetre i adaptar a les disposicions recollides en la llei, com ja s'indica en les disposicions finals. De la mateixa manera que, en l'àmbit d'ordenació del territori, les directrius d'ordenació del territori tenen rang legal i, per tant, condicionen tota la normativa de desplegament d'aquest àmbit.

Per tant, entenem que en l'aprovació d'aquesta llei de turisme no hi ha una subordinació de la planificació territorial de les Illes Balears al interès turístic. Això queda corroborat en l'article 1 de l'Avantprojecte de llei que disposa que l'objecte d'aquesta norma és l'ordenació, la planificació, la promoció, el foment i la disciplina del turisme i de la qualitat en la prestació de serveis turístics de les Illes Balears en el marc de l'Estatut d'autonomia i de la resta de l'ordenament jurídic.

³ En la mateixa línia vegeu: "Reptes de futur" a *Llibre Blanc del Turisme de les Illes Balears. Cap a una nova cultura turística* (2009), p. 358-383.

Vuitena. En relació amb les excepcions que figuren a l'articulat d'aquesta llei, entenem que, en ares a la seguretat jurídica, s'haurien de motivar en cada cas atenent exclusivament a criteris objectius que afavoreixin entre d'altres, la reducció de l'estacionalitat, l'ocupació estable i de qualitat, la millora en la prestació de la qualitat dels serveis turístics, i la millora, manteniment i modernització de les infraestructures turístiques.

IV. Observacions particulars

Primera. L'expedient tramés per dictamen ha gaudit d'un termini ample d'audiència i d'informació pública, possibilitant així que la societat participi en la configuració del model turístic, fet que valoram positivament.

Es troba a faltar una explicació més detinguda, en la Memòria de l'Avantprojecte, dels canvis abordats en la llei en relació amb la regulació encara vigent i el raonament dels motius que han dut a que moltes de les al·legacions presentades no hagin estat tengudes en compte, malgrat l'esforç.

A continuació farem tota una sèrie de consideracions en relació amb el text de la norma.

Segona. Relativa a l'exposició de motius.

1. Valoram la claredat expositiva i l'estructura adoptada, que ajuda a comprendre els objectius de la norma i, per tant, a apreciar amb més fonament i criteri el contingut dels preceptes de l'Avantprojecte de llei.

2. La segona part de l'Exposició de motius fa una explicació de l'evolució del sector turístic i de les causes que a judici del redactor han permès la pèrdua de competitivitat i que es mouen principalment en termes de carències i rigidesa normatives. Estem d'acord en què la normativa sobre ordenació del territori requereix una revisió en profunditat però entenem que no és l'Avantprojecte de llei de turisme l'instrument adequat per a fer-ho.

Som conscients de la necessitat d'emprendre inversions per reconvertir algunes zones de les Illes, i de les dificultats per a què sigui l'administració pública la que lideri aquestes inversions, però aquesta reconversió s'ha de fer tenint en compte les implicacions per a tot el teixit empresarial, per a la qualitat de vida dels ciutadans balears i per als turistes que triïn les nostres illes com a destí de les seves vacances i, també, els criteris que la Unió Europea ha considerat adients per al desenvolupament del turisme: sostenibilitat, diversitat de l'oferta i responsabilitat.

3. L'apartat cinquè, en el paràgraf tercer disposa que:

En aquest escenari, és bàsic incentivar el desenvolupament de models innovadors, creatius, competitius, moderns, flexibles i sostenibles, que facin atractiva la inversió en la indústria del sector turístic, tan necessària per a la reconversió d'un model que ha quedat obsolet i que al seu torn dinamitzi l'economia de les Illes Balears.

Entenem que aquest Avantprojecte de Llei és una oportunitat única per definir els paràmetres de desenvolupament de models innovadors, creatius, competitius, moderns, flexibles i sostenibles d'acord amb els objectius de l'Estratègia 2020 de la Unió Europea, i amb l'objectiu de millorar la qualitat mitjançant la reconversió d'infraestructures i la incorporació de nous serveis, d'acord amb l'ordenament jurídic.

També fa referència al problema de l'estacionalitat i manifesta la voluntat de combatre-la. Consideram que aquesta característica del turisme balear es pot combatre amb la potenciació del medi rural i del medi ambient, del turisme actiu i esportiu, del turisme social, del gastronòmic i, en definitiva, de l'aprofitament dels recursos que ofereixen les Illes, motiu pel qual és fonamental apostar per la diferenciació per protegir l'entorn de manera que sigui un atractiu turístic com és a altres països, i crear rutes i itineraris que facilitin els turistes el coneixement de la nostra cultura⁴.

4. Valoram positivament l'aposta d'aquesta Llei per *“la cooperació entre les diferents administracions de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i també amb els agents socials de més representativitat del sector, de manera que permet un marc normatiu que fa possible la reconversió de la indústria turística balear”*. Entenem que és des de la cooperació i la col·laboració entre les administracions públiques i els agents socials que es pot avançar en un model de desenvolupament sostenible.

⁴ Vegeu l'epígraf “L'estacionalitat” de l'apartat dedicat al Turisme del capítol I de la Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears (diversos anys).

5. Finalment, volem deixar constància que la quarterada és el sistema de superfície mètrica a Mallorca, però que no és compartida per la resta d'illes, motiu pel qual el següent paràgraf de l'exposició de motius s'ha de modificar:

“Quant als establiments d'allotjament de turisme rural, les principals novetats consisteixen en l'adaptació de les superfícies requerides pels hotels rurals i els agroturismes a múltiples del sistema de superfície mètrica propi de les Illes Balears, que és la quarterada(...)”

Tercera. Relativa al títol I. Competències i organització administrativa

Aquest títol està dividit en dos capítols, el de competències i el d'organització administrativa.

1. Pel que fa a les competències, els articles 6, 7 i 8 estableixen les que corresponen a la comunitat autònoma de les Illes Balears, als consells insulars –en base a l'article 70 de l'Estatut d'autonomia, que regula les competències pròpies– i als ajuntaments, respectivament. Aquesta delimitació competencial, que s'ha d'entendre que es fa a títol enunciatiu i així hauria de constar en el text, s'ha de veure reflectida al llarg del text de la Llei, respectant tant el que es disposa a l'Estatut d'autonomia com a les lleis de transferències i, pel que fa a l'àmbit local, la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local (article 25), i tenint cura que no es produeixin vulneracions competencials.

No hem d'oblidar que la Llei del turisme de les Illes Balears és una llei sectorial, que, com bé diu en l'article primer, té per objecte *l'ordenació, la planificació, la promoció, el foment i la disciplina del turisme i de la qualitat en la prestació de serveis*

turístics de les Illes Balears en el marc de l'Estatut d'autonomia i de la resta de l'ordenament jurídic.

2. Quant a les competències dels consells insulars, cal tenir en compte que la modificació de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, suposà un canvi en el sistema de descentralització de l'administració autonòmica on és el mateix Estatut el que estableix les competències de cada institució i, en conseqüència, ja les hi queden atribuïdes. Així doncs, les competències en matèria de turisme ja estan atribuïdes estatutàriament tant al Govern de les Illes Balears com als consells insulars.

3. Les competències dels ajuntaments, en el supòsit de competències transferides o delegades, han de garantir els recursos necessaris per dur-les a terme.

4. En relació amb l'organització administrativa, si el Consell Assessor de Turisme ha de venir a substituir la Mesa de Turisme, seria desitjable alguna referència o explicació en l'exposició de motius. Així mateix, consideram que el precepte hauria de tenir la següent redacció:

El Consell Assessor de Turisme de les Illes Balears és un òrgan col·legiat i consultiu de l'Administració turística del Govern de les Illes Balears, amb les funcions, la composició i el règim de funcionament que es determinin reglamentàriament. Entre els seus membres han de figurar necessàriament representants dels agents socials i dels sectors econòmics empresarials, així com dels consells insulars i dels ajuntaments que tenen més capacitat turística.

Quarta. Relativa al Títol II. Drets i deures dels usuaris dels serveis turístics i de les empreses turístiques

1. Els articles 16 i 19 regulen els “deures” dels usuaris dels serveis turístics i de les empreses turístiques. No obstant això, confon els deures amb les obligacions. Les obligacions formen part d'una relació jurídica que du aparellada un dret per part d'un altre. Els deures, en canvi, deriven de la mateixa llei, sense que hi hagi una contraprestació. Els articles esmentats estableixen més deures que obligacions ja que deriven de les normes i no de la relació que tenguin, per exemple, usuari i prestador del servei turístic de què es tracti. Per tant, recomanem que així es faci constar en els preceptes.

2. En l'article 18 c considerem que s'hauria d'afegir: en el marc del Consell Assessor de Turisme. És a dir:

c) Ser informades de les mesures i actuacions rellevants que en matèria turística dugui a terme l'Administració turística, en el marc del Consell Assessor de Turisme .

3. L'article 19, entre els deures de les empreses turístiques, l'apartat h disposa que

Permetre l'accés lliure i la permanència als usuaris dels serveis turístics, sense més restriccions que les que estiguin establertes pel sotmetiment a la llei, a les prescripcions específiques que regulin l'activitat i, si escau, al reglament de règim interior que estableixin aquestes mateixes empreses. Aquest reglament no pot contenir preceptes discriminatoris

per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o una altra circumstància personal o social.

S'ha de tenir en compte que hi ha hotels especialitzats que presten serveis sota el paraigües de *només adults*, per tant s'ha de permetre que es reguli aquesta especificitat en el reglament de règim interior i s'actüi en conseqüència sense que es consideri motiu de discriminació, ja que es presta un servei a un segment del mercat que demanda justament aquest tipus d'establiments, de la mateixa manera que hi ha hotels especialitzats en turisme familiar.

4. També recomanem que s'incorpori en l'article 19 una nova lletra amb la següent redacció:

k) col·laborar en la preservació del medi ambient en el marc de les seves polítiques de responsabilitat social empresarial

Cinquena. Relativa al títol III. Ordenació de l'activitat turística

Aquest Títol consta de vuit capítols:

Capítol I: Disposicions generals

1. L'article 23 regula la declaració responsable d'inici d'activitat turística d'acord amb les exigències de la Directiva de serveis. En aquest precepte, com a molts d'altres (per exemple, dins del mateix capítol, els articles 24 i 29) es fa referència a l'administració turística competent. Doncs bé, en relació amb això, considerem que la Llei hauria de contemplar en cada cas la concreció

d'aquesta administració turística competent per raons de seguretat jurídica i transparència.

El segon apartat del paràgraf tercer d'aquest article és prescindible ja que *no exigir més documentació complementària que l'estrictament necessària*, si bé així ha de ser sempre, no afegeix res ja que no se pot saber, de la lectura de la Llei (i per tant, l'empresari no es pot emparar en aquest precepte si el considera vulnerat), quina és la documentació complementària que es considera necessària. Per tant, entenem que dels principis d'actuació administrativa regulats per la Constitució i la Llei 30/1992 ja es deriva que no es pot exigir documentació innecessària i així es despendrà en el desenvolupament reglamentari.

L'apartat 4, primer paràgraf in fine disposa que (...) *amb instrucció prèvia del procediment corresponent per donar tràmit d'audiència*. Recomanam la següent redacció:

(...)amb instrucció prèvia del procediment corresponent, en el qual s'ha de donar audiència a la persona interessada.

I això perquè la finalitat de qualsevol procediment és la de comprovar els fets i determinar responsabilitats, en defensa dels interessos generals, dins el qual el tràmit d'audiència n'és un tràmit més.

2. L'article 24, relatiu a la comunicació prèvia, fa referència, en l'apartat 2 a les modificacions o reformes substancials que afectin l'activitat. Consideram que

seria aclaridor que es definís què es considera substancial, per tal d'evitar confusions.

3. L'article 25, relatiu a les dispenses preveu que aquestes es puguin concedir coetàniament a la presentació de la declaració responsable d'inici de l'activitat. Vol dir això que s'ha de concedir el mateix dia en què es presenta la declaració i que no es pot fer després?

L'apartat tercer d'aquest article disposa que

Quan per la singularitat, importància i significació d'un projecte d'arquitectura o enginyeria elaborat per arquitectes, enginyers o artistes de renom i prestigi internacional resulti un interès marcat i una conveniència notòria per l'atractiu que pugui suposar per a l'illa en què estigui projectat, el Consell de Govern, mitjançant un expedient motivat, pot dispensar el projecte esmentat del compliment de qualssevol dels paràmetres de la seva competència que hi siguin aplicables.

Consideram que tota dispensa ha de ser valorada en la Comissió de Valoració de Dispenses, sense excepció i que, per tant, aquest apartat tercer s'hauria de suprimir. Més encara, aquest precepte conté conceptes jurídics indeterminats que dificulten la valoració del projecte. Si el prestigi i el renom internacional no sempre són avaluable, l'interès marcat i la conveniència notòria són clarament indeterminats i excessivament subjectius. Per tal d'objectivar la valoració, consideram que s'hauria de basar en la qualitat del projecte, amb independència de l'autor que el signi, motiu pel qual és més adient que ho valori la Comissió.

Continua aquest apartat:

Prèviament a la dispensa del Consell de Govern, aquest òrgan ha d'acordar la declaració d'interès autonòmic de la inversió i proposar a les altres administracions competents la dispensa del compliment de qualssevol paràmetres urbanístics o d'ordenació territorial l'aplicació dels quals els sigui competencialment atribuïda, a l'efecte que els projectes que compleixin les característiques a què es refereixen els apartats anteriors, i instats pel Consell de Govern, siguin realitzables.

No preveu què passaria si les altres administracions públiques no consideren suficientment justificada la sol·licitud de dispensa i, per tant, no la concedeixen.

4. L'article 26 contempla la classificació de les empreses turístiques i preveu que les empreses turístiques puguin oferir altres serveis complementaris sense que sigui necessari que demanin una llicència d'activitats per cada activitat. Si bé valoram positivament que s'hagi modificat l'esborrany inicial que només ho permetia a les empreses d'allotjament, per quant elimina una discriminació entre sectors empresarials, consideram que la supressió de la sol·licitud de llicència no suposa l'eliminació de la declaració responsable de l'inici de l'activitat secundària de què es tracti i recomanam, per tal d'evitar situacions de competència deslleial, que es reforcin els serveis d'inspecció de les administracions públiques.

Respecte a la regulació concreta que ofereix la Llei de les activitats secundàries de l'expedient es desprèn l'existència de legítimes posicions empresarials antagòniques i irreductibles d'impossible contemporització, per la qual cosa el dictamen es limita a aquest efecte a consignar-ho a fi que que tal qüestió pugui, si escau, destriar-se i valorar-se en el moment oportú.

Capítol II: Empreses turístiques d'allotjament

1. L'article 31 contempla la classificació d'aquestes empreses en les quals no s'inclou els campaments de turisme o càmpings, els quals existeixen actualment a les Illes. Així mateix, de les disposicions addicionals sisena i vuitena es desprèn que són un tipus d'establiment que no es vol fomentar. En cas que no es considerés pertinent incloure aquests establiments, al menys s'hauria de preveure la possibilitat que els consells insulars regulin els existents. En aquest sentit s'ha manifestat el Consell Insular de Menorca.

2. El principi d'ús exclusiu de l'article 32 contempla tota una sèrie d'usos compatibles i secundaris al turístic i preveu que es recullin en els instruments de planejament. El llistat és onmicomprensiu, amb una clàusula de tancament que inclou qualsevol altre ús que suposi un incentiu al turisme no estacional i de qualitat. Consideram que, per tal que aquesta clàusula sigui operativa, s'hauria de preveure com i qui declara o reconeix que l'ús en qüestió suposa un incentiu al turisme no estacional i de qualitat.

En atenció a que existeixen allotjaments turístics que coexisteixen amb allotjaments residencials i amb la voluntat de no perjudicar situacions de fet,

consideram que es podria crear una excepció al principi d'ús exclusiu d'aquest article en el sentit següent:

no suposa infracció d'aquest principi els establiments turístics que a l'entrada en vigor d'aquesta llei tinguin autorització turística i coexisteixin amb allotjament residencial en un mateix immoble o edificació, fent ús compartit de determinats elements i instal·lacions comunes.

Aquesta excepció podria incorporar-se com un apartat més o com una disposició addicional.

3. Pel que fa a l'article 35, dels establiments d'allotjament turístic coparticipats o compartits o altres formes anàlogues d'explotació d'establiments d'allotjament turístic, recomanem que es tinguin en compte la realitat dels establiments ja existents, entre els quals es pot trobar, com ja hem dit, coexistència d'allotjament turístic i residencial. Per tant, s'hauria d'afegir una disposició addicional que respectés els drets adquirits.

4. Pel que fa a la pensió completa integral de l'article 37, valoram positivament que es reguli i som conscients que les Illes Balears no poden quedar al marge d'una modalitat de turisme demandada pels clients.

Nogensmenys, es té que fomentar entre els visitants a les Illes Balears el coneixement de les característiques, la cultura i dels productes de les Illes per part dels clients, com a element diferenciador, de manera que les Illes Balears no es confonguin amb qualsevol destí que ofereixi el denominat "tot inclòs".

No hem d'oblidar, tal i com ja apareix en l'exposició de motius de l'Avantprojecte de Llei, en relació amb la postura de la Comissió Europea, que la política europea del turisme necessita un nou impuls que demana esforços d'adaptació per fer del turisme europeu una indústria competitiva, moderna, sostenible i responsable.

Secció 3a: Establiments d'allotjament de turisme rural

5. L'article 44 classifica els establiments de turisme rural. Consideram que seria apropiat comptar entre els establiments de turisme rural, amb una figura d'èxit a altres comunitats autònomes: la casa rural, és a dir, aquella casa situada a l'interior del poble que ofereix servei de pernocta i berenar al matí (no és ni hotel rural ni agroturisme). Es tracta d'una figura de gran èxit per quant representa una forma d'ingressos directa, i una forma molt efectiva d'eradicació de l'oferta il·legal. No sembla que aquesta figura es contempli quan a l'article 31 es fa referència a "l'allotjament de turisme rural en les diferents classes", i quan es tipifica a l'article 44 no hi apareix.

Pel que fa a la declaració d'interès general, poden entendre que els establiments que ja han estat declarats d'interès, no la necessitin per a les modificacions i reformes que vulguin escometre. Ara bé, per a obtenir les corresponents llicències de nous establiments, siguin agroturismes o hotels rurals, consideram que sí que l'haurien d'obtenir.

En relació amb la declaració d'impacte ambiental, consideram que és una garantia de qualitat per al turisme mateix i per al turista que s'allotjarà en

L'establiment de turisme rural que sigui, i que ha de deixar de veure's com a un entrebanc. De fet, consideram que si s'agilités la seva tramitació, la percepció per part dels interessats i dels obligats a sol·licitar-la canviaria. Per tant, les excepcions que s'estableixin s'haurien de limitar a les reformes i ampliacions d'establiments d'allotjament que ja han estat sotmesos a avaluació mediambiental i mantenir la preceptiva avaluació per als nous establiments de turisme rural, siguin hotels rurals o agroturismes.

En aquest sentit volem recordar que tant en la política europea sobre turisme com en la mateixa exposició de motius de la Llei es defensa el desenvolupament sostenible com a element clau en el futur del turisme.

Capítol IV: Empreses comercialitzadores d'estades turístiques en habitatges

Per tal de garantir la qualitat d'aquests establiments suggerim la següent redacció per a l'article 52.5, segon paràgraf:

Els habitatges que es comercialitzin turísticament s'han de sotmetre a un pla de qualitat, el qual, juntament amb la periodicitat i els efectes, es determinarà reglamentàriament.

Capítol VIII: Empreses d'activitats d'informació, orientació i assistència turística

Els guies de turisme han de conèixer la llengua castellana o catalana necessària per a l'exercici de la professió a les Illes Balears, exigència que valoram positivament. Així mateix, entenem que per obtenir l'habilitació corresponent

haurien d'acreditar una coneixements suficients de la cultura i l'entorn de les Illes o de l'illa en la qual actüi.

Trobam a faltar la figura dels guies de muntanya, que es podrien incloure en aquest mateix precepte, ja que han anat guanyant importància en els darrers anys i suposen un element important de desestacionalització. Amb la inclusió d'aquesta figura es clarifica el seu lloc en el marc turístic.

Sisena. Títol IV. Foment i promoció del turisme

Capítol I. Principis generals

1. L'article 72 regula el foment de la desestacionalització, la qual cosa és desitjable per al conjunt de la societat de les Illes. No obstant això, s'ha de tenir especial cura quan, en el paràgraf segon de l'apartat 4 indica que s'entén que una empresa turística contribueix a la desestacionalització quan acredita un període de més de 6 mesos l'any. El grau desestacionalització és diferent a cada una de les illes de Balears.

2. Proposam que l'article 73.1 adopti la següent redacció:

L'Administració turística ha de promoure l'adaptació de la formació en turisme a les necessitats de les empreses turístiques establertes a les Illes Balears, i a la transformació contínua del sector turístic, com també al desenvolupament sostenible i al desenvolupament social de les Illes Balears, fomentant una formació per a l'ocupació que sigui pràctica i especialitzada, ateses les peculiaritats del sector turístic i les empreses d'aquest sector.

3. A l'article 74 sobre la declaració d'interès turístic (DIT), encara que, finalment, el contingut de la seva regulació es remet a un reglament. Atès que la LTIB no determina amb exactitud els supòsits i els avantatges d'obtenir la DIT, amb l'excepció de l'impuls en la seva tramitació, l'habilitació legal serà escassa perquè el reglament pugui regular més enllà d'aquest supòsit. Per tant, s'hauria de regular i especificar, de manera semblant, per exemple, a com ho fa la Llei 4/2010 i normatives posteriors de desenvolupament, per les declaracions de les inversions d'interès autonòmic, els supòsits i, sobretot, els avantatges que tindrà un projecte que ha obtingut la DIT.

També consideram que és competència legal més que reglamentària regular els beneficis que es deriven de la declaració d'interès turístic.

Capítol II. Inversió, reconversió i rehabilitació de zones turístiques

L'article 78 sobre reconversió i canvi d'ús en el seu apartat 3) estableix que el canvi d'ús turístic a residencial no podrà donar com a resultat habitatges de menys de 90 m² de superfície construïda, excepte en un 10% del nombre d'unitats que podran ser d'inferior grandària encara que superiors a 35 m² de superfície construïda. En tot cas, s'hauria d'indicar expressament una excepció a la grandària dels habitatges quan estiguin sotmesos a algun règim de protecció pública que determini el seu preu màxim de venda o lloguer. A més, el paràgraf 2^{on} determina els usos a què s'haurà de destinar almenys un 10% de la superfície edificada. Aquests usos secundaris admesos són: establiment públic, administratiu, comercial, esportiu, docent sociocultural., No queda

justificada exclusió d'altres usos que habitualment són usos compatibles amb el residència, com ara l'assistencial, l'administratiu institucional que permetria tenir una oficina d'informació turística, el recreatiu, etc. Sembla més convenient que siguin els planejaments municipals els que determinaran els usos admesos, a més del residencial, d'acord amb les característiques de l'entorn on es trobaran ubicats aquests edificis. Això sense perjudici que, fins que es definissin pel pla, els usos relacionats es mantinguessin com transitoris.

A més en el tercer paràgraf del mateix apartat 3 exigeix que cadascuna dels habitatges resultants del canvi d'ús hagi d'estar dotada d'una plaça d'aparcament a la parcel·la afectada o 200 metres de distància.

Per tal de flexibilitzar l'accés a aquesta situació es proposa que sigui eliminada la distància de 200m deixant-lo obert a que puguin comptar amb una plaça d'aparcament a una distància raonable dels habitatges. A més seria convenient perquè prevalgui l'interès general turístic de la zona davant interessos particulars el habilitar un període d'audiència als edificis adjacents afectats pel canvi d'ús perquè sense tenir caràcter vinculant puguin efectuar les al·legacions pertinents al projecte.

Capítol IV. Baixes dels establiments d'allotjament turístic

1. L'article 87 regula la baixa definitiva. Com a mesura flexibilitzadora proposam que s'incorpori un sistema de reserva de places a favor del mateix explotador o dels establiments que funcionen sota una mateixa marca, de manera que s'incentivin les baixes definitives sense que el mateix titular hagi de

comprar les seves pròpies places, sense perjudici que aquesta reserva pugui ser temporal i revertir a la bossa general si no és utilitzada en un termini d'1 any, o limitar-se per raons territorials, de manera que les places es quedin a la illa en la qual s'han donat de baixa.

2. L'article 89 regula les excepcions a l'article 88 i, entre elles la lletra g fa referència als *establiments d'allotjament de cinc estrelles quan per la singularitat, importància i significació d'un projecte d'arquitectura elaborat per arquitectes de renom i prestigi internacional resulti un interès marcat i una notòria conveniència per l'atractiu que pugui suposar per a l'illa en la qual estigués projectat, o que es tracti d'actuacions singulars o emblemàtiques que han de ser objecte d'un informe motivat efectuat per un comitè d'experts, constituït a tal efecte.*

Consideram discriminatori l'excepció per raó de la persona que elabora el projecte. Consideram molt més rellevant el projecte en si, valorat objectivament, sense entrar en consideracions sobre l'autoria i, per tant, recomanem que s'elimini la referència a *elaborat per arquitectes de renom i prestigi internacional*.

Setena. Títol V. Control i qualitat turística

1. L'article 105 contempla les infraccions greus, entre les quals es troba la següent:

k) *Que qualsevol establiment d'allotjament turístic explotat sota la modalitat de pensió completa integral permeti l'extracció d'aliments o begudes de establiment per ser consumits fora d'aquest, llevat que siguin paquets d'excursions organitzades.*

Consideram que, atesa la dificultat de controlar les entrades i sortides dels clients de l'establiment, aquesta infracció hauria de ser lleu. En aquest sentit, s'ha de tenir en compte que aquesta infracció està vinculada a l'obligació del titular de l'establiment consisteix a informar als clients i disposar de cartells en llocs visibles sobre la prohibició d'extreure aliments i begudes.

2. Pel que fa a l'article 110, que regula la gradació de les sancions, recomanem que l'apartat 1.g es redacti de la manera següent:

La posició de l'infractor en el mercat, quan la infracció afecti la competència.

I això en atenció a que la posició de l'infractor en el mercat és irrellevant en altres casos.

3. En aquest mateix article, l'apartat 3 contempla la proporcionalitat de la sanció i la possibilitat que sigui més beneficiós per a l'infractor, la comissió de la infracció que el compliment de les normes. Consideram que en aquest cas, l'increment de la sanció hauria de ser fins el límit del benefici obtingut.

Vuitena. Disposicions addicionals

1. El contingut de la disposició addicional primera és més propi d'una disposició final, motiu pel qual recomanem que es traslladi.

2. Disposició addicional cinquena.

La disposició addicional cinquena reproduceix el capítol I del Títol III de la Llei 4/2010, obrint un període extraordinari per a la regularització de les places turístiques d'allotjament, si bé amb algunes modificacions com la data fins a la qual han de estar inscrites en el Registre General d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics. Si amb la Llei 4/2010 havien d'estar inscrits abans del 31 de desembre de 2007, amb l'Avantprojecte de llei, és l'1 de gener de 2012. D'acord amb la Llei 4/2012, el període dins el qual es podien sol·licitar les regularitzacions era de 2 anys, comptadors des de l'entrada en vigor de la Llei, és a dir, des del 23 de juny de 2010. En canvi, amb l'Avantprojecte de llei, és d'un any, de manera que implícitament s'amplia el termini inicial.

Seria interessant conèixer el nombre de places regularitzades a l'empara de la Llei 4/2010 ja que si el termini per regularitzar d'acord amb ella acabarà el 22 de juny de 2012, en principi, tots els interessats haurien d'haver sol·licitat ja les corresponents regularitzacions, llevat, naturalment, dels inscrits amb posterioritat al 31 de desembre de 2007.

3. Les disposicions addicionals quarta, cinquena i sisena (aquesta atorga un termini de 4 anys a determinats establiments per a que superin els plans de modernització i qualitat del capítol III del títol IV) semblen més pròpies de disposicions transitòries, motiu pel qual recomanem que es traslladin.

4. La disposició final tercera i la cinquena fan referència a l'administració turística competent per al desenvolupament reglamentari de determinats aspectes de la Llei, mentre que la quarta es remet als consells insulars per a la tramitació de les adaptacions dels plans territorials insulars i la redacció dels plans d'intervenció en àmbits turístics. Consideram, com ja hem indicat abans, que seria més aclaridor que en tots els casos s'indiqués quina és l'administració turística competent, de manera que s'eliminïn dubtes i es millori la seguretat jurídica.

5. Les disposicions finals tercera, quarta i cinquena estableixen el termini de 6 mesos per a fer tot un seguit de desplegaments reglamentaris de la Llei. Recomanem que es faci amb la màxima agilitat possible.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat l'Avantprojecte de Llei del turisme de les Illes Balears, i sol·licita al Govern que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

La secretària general

Àngels Bellinfante Torres

Vist i plau

El president en funcions

Llorenç Huguet Rotger

Govern de les Illes Balears

Resumen de Firmas

Pág. 1/1

Título: dictamen 3/2012

Descripción: